

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Principia Juris Canonici : Ex Libro ... Decretalium Gregorii
IX. Pontificis M / Antehac In Alma & Archi-Episcopali
Benedictina Universitate Salisburgensi**

König, Robert

Salisburgi, 1725

VD18 80460526

38. De Pœnitentiis, & Remissionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61800)

§. VI.

14 *Finis pœnæ est salus Reip. utpote cujus magnopere interest, delicta coerceri. l. 6. C. de Defensorib. civit.*

§. VII.

15 *Effectus pœnæ est peremptio obligationis ratione commissi delicti constitutæ: sicut enim in civilibus solutione ejus, quod debetur, debiti obligatio tollitur, ita in criminalibus pœnâ, ad quam lex delinquentem obligabat, perpessâ ipsa obligatio simul cum debito aboletur.*

Vulgaris *disceptatio* est: an, si rupto laqueo fur de patibulo deciderit, rursus sit suspendendus? Affirmo, istâ præmissis motu ratione, quod sententia, quæ in hunc modum fertur: *Soll mit dem Strang vom Leben zum Todt gebracht werden* / nondum sit executioni mandata: & profectò concessâ liberatione ad evitandam sceleris sui pœnam prona offeretur furibus occasio, aut ipsis, aut consanguineis eorum carnificem corrupentibus. Sed hoc ita, si criminofus legitimis probationibus convictus fuit: cum aliâs in criminalibus, ubi de vita hominis agitur, requirantur probationes luce meridiana clariores. *l. ult. C. de Probat. Zoël. ad ff. h. t. n. 48.* Dissentiunt præter alios *Welenbec. & Arumæus.*

PARS I. De Pœnitentiis.

SUMMARIA.

1. *Pœnitentia homonymia. 2. Quid sit Sacramentum pœnitentia? 3. Quando institutum sit?*
4. *In ministro Sacramenti pœnitentia requiritur character Sacerdotalis. 5. Approbatio. 6. Jurisdictio. 7. Bonitas. 8. Scientia. 9. Prudentia.*
10. *Quinam pœnitentes habeantur dispositi? 11. 12. Quinam teneantur præcepto confessionis?*
13. 14. *Quanam peccata sint materia confessionis?*
15. *Qua peccata reservari possint?*
16. *Qualis contritio? 17. Qualis confessio? 18. Et qualis satisfactio ad Sacramentum pœnitentia requiratur?*
19. *Qua sit forma Sacramenti pœnitentia?*
20. *Quis finis? 21. Qui effectus?*

§. I.

Pœnitentia nomen hic dupliciter sumitur. I. Pro sola satisfactione pœnitenti imposta, ut in *cap. 2. 3. 6. 7. & 8. h. t.* Et potissimum pro ipso Sacramento, quod confessione pœnitentis, & absolutione Sacerdotis peragitur. Unde

§. II.

Definitur Sacramentum Pœnitentiæ, quòd sit Sacramentum, in quo Sacerdos Christi vice peccata dimittit, si homo de peccatis doleat, eaque ore confiteatur, & ad congruam satisfactionem paratus sit. *Canis. c. 2.*

§. III.

Causa efficiens Sacramenti pœnitentiæ est duplex: Principalis, & instrumentalis.

Principalis est Christus Dominus, qui Sacramentum hoc tunc præcipue instituit, cum à mortuis suscitatus insufflavit in Discipulos suos, & dixit: *accipite Spiritum S. quorum remiseritis peccata, remittantur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt:* tunc quippe & illis, & eorum successoribus perfectam dedit potestatem suo nomine, & auctoritate remittendi peccata. *Trident. sess. 6. de Justif. cap.*

X 2

cap.

TITULUS XXXVIII.

De Pœnitentiis, & Remissionibus.

Pœnis subjiciuntur *Pœnitentia, & Remissiones*, seu *indulgentia*; quarum accurata explicatio, cum ad Theologos spectet, nobis sufficiet, quæ scitu potiora sunt, libasse.

cap. 14. *sess.* 7. *can.* 1. & *sess.* 14. *de Pœnit.* c. 1. & *can.* 1. 3. & 7. *Rmus Maurus Oberascher in tr. de Pœnit. c. 1. §. 3.*

4 *Instrumentalis* est Minister, in quo plura desiderantur, tum ad validam, tum ad licitam Sacramenti hujus administrationem.

Ad validam administrationem in Ministro requiritur I. ut sit Sacerdos, aut Episcopus. Est dogma fidei. *Trid. d. sess.* 14. c. 6. & *can.* 10. & id ipsum satis probant verba illa *Joan.* 20. *accipite spiritum S. quorum remisistis peccata, & c.* ea enim dicta fuerunt Apostolis, solisque eorum in Sacerdotio successoribus, ut constat ex communi sensu Ecclesiæ, quæ ideo in ordinatione solius Sacerdotis dicit: *Accipe spiritum S. quorum remisistis peccata, remittuntur eis.* Nec in contrarium faciunt textus in c. 88. *dist.* 1. *de Pœnit.* ubi videtur, confessionem in necessitate etiam laico fieri posse, & in c. 2. *de Furtis.* ubi præcipitur, ut fur communionem non priveretur, si Presbytero, vel Diacono fuerit confessus: hi quippe textus non de vera confessione Sacramentali, sed de ostensione contritionis, & signorum poenitentiae internæ animi loquuntur, ut explicat *Zoëf. h. r. n. 3.* & *Barb. in d. c. 2. n. 2.*

5 Præterea II. in Ministro Sacramenti Poenitentiae necessaria est approbatio, id est, testimonium Episcopi de idoneitate Ministri ad sacramentale munus obeundum. *Trid. sess.* 23. *de Reform. c. 15.* ubi decernit S. Synodus, nullum etiam regularem posse confessiones secularium etiam Sacerdotum audire, nec addi idoneum reputari, nisi aut parochiale beneficium, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut aliis idoneus judicetur, & approbationem qua gratis datur, obtineat, privilegii, & consuetudine quacunquæ, etiam immemorabili, non obstantibus. Ex quo decreto relucet, approbationem hanc tantum ab Episcopo, non ab aliis inferioribus

Prælati concedi posse, nisi habeant jurisdictionem quasi Episcopalem, quibus idem, quod Episcopis datur in *Trid. sess.* 25. *de Regularib. c. 11.* *Fagnan. in c. omnis. n. 77. h. 2.* imò nec ab alio Episcopo, quam ab Ordinario Confessarii, prout declararunt Cardinales ad *Trid. d. sess.* 23. c. 15. *Paul. Rostmer tr. de Sac. poenit. disp. 5. art. 1. q. 7.*

Rursus III. in Ministro Sacramenti poenitentiae requiritur *jurisdictio poenitentialis*: quandoquidem absolutio Sacramentalis est actus judicialis, qui in Judice jurisdictionem supponit. *Trid. d. sess.* 14. c. 7. Est autem hæc jurisdictio duplex: vel *ordinaria*, annexa scilicet officio curam animarum habenti, qualis competit Papæ per totum orbem, Episcopo per diocesim, Parochis in suis Parochiis, Prælati Religionum in suos subditos regulares: vel *delegata*, quæ nimirum concessa est sine officio vel ab Episcopo, vel à S. Pontifice, aut à Jure ipso, qualem potestatem habent Religiosi mendicantes ex *Clem. dudum. de Sepult.* Addit verò *Trid. loc. cit. ne hæc ipsa occasione aliquis pereat, in eadem Ecclesia DEI custoditum semper fuit, ut nulla sit reservatio in articulo mortis: atque ideo omnes Sacerdotes quoslibet poenitentes à quibusvis peccatis, & censuris absolvere possunt.* Unde patet, hic etiam comprehendi Sacerdotes hereticos, & schismaticos.

Ad licitam Sacramenti Poenitentiae administrationem in Ministro exigitur bonitas, scientia, & prudentia.

Bonitas, ut, dum Sacramentum istud administrat, sit, aut saltem putet, se esse in statu gratiæ: quia sancta non nisi sancte tractanda sunt. Non est tamen semper necessarium, ut status gratiæ præcedat totam confessionem, sed satis est, si Confessarius in necessitate incipiat audire confessionem cum animo contemendi, & defacto conteratur ante absolutio- nem. *Lugo de Sac. disp. 21. n. 62.* *Balsæus V. Cap.*

V. Confessio 4. n. 3. Imò aliqui sustinent, Sacerdotem absolventem in statu peccati mortalis tantùm peccare venialiter, quorum opinionem probabilem dicit Christoph. à S. Joseph. *V. Confessio*, p. 4. *Sacr. pœnit. dub.* 14. n. 8. in fin. Verùm opposita sententia est communis. Vid. Reverend. Maurum Oberascher *tr. 1. de Pœnit. c. 6. §. 8. concl. 1.*

8 *Scientia*: ut enim sine gravi peccato hoc Sacramentum administret Confessarius, sequentia sciat, oportet: I. quæ sit materia necessaria, quæ sufficiens: quæ forma, & reliquæ partes tam essentielles, quàm integrales Sacramenti pœnitentiæ. II. Unde possit colligi differentia peccatorum tam specifica, quàm numerica. III. Quæ sint circumstantiæ peccatorum, vel speciem mutant, vel notabiliter intra eandem speciem aggravantes. IV. Quæ peccata saltem ex genere, & objecto suo sint mortalia, aut venialia: quæ ratione ex mortalibus fiant venialia, & e contra. V. Quæ peccata habeant annexam obligationem restituendi bona aliena fortunæ, famæ, corporis &c. Item quæ sint causæ vel liberantes omnino ab onere restituendi, vel restitutionem differentes. VI. Quæ peccata sint reservata S. Pontifici, & Ordinario illius Diocesis, quæve inter reservationem utriusque differentia. VII. Quæ sint remedia peccatorum tam generalia, quàm specialia. Illud tamen non requiritur, ut Confessarius per se ipsum hæc omnia discernere sciat, sed sufficit, si ea sciat, quæ frequentius accidunt, & de aliis sciat dubitare, & doctos, vel libros consulere. Rever. Maurus Oberascher *d. §. 8. concl. 2.* Gobat *tr. 7. de Sacram. n. 188.*

9 *Prudentia*, quæ in Confessario desideratur, plura capita involvit. *Primum* est, ut Confessarius medendo aliis attendat, ne se ipsum lauciet. *Secundum*, ut dexteritate in examinando inducat pœnitentem ad manifestanda omnia peccata sua, saltem mortalia. *Tertium*, ut no-

verit in pœnitente verum excitare dolorem, & vitæ antea actæ detestationem, seriùmque illam corrigendi propositum. *Quartum*, ut in promptu habeat remedia vitii curandis opportuna, eaque pro pœnitentis conditione applicare sciat, ut profint. *Quintum*, ut dispiciat, sitne danda absolutio, vel neganda, aut etiam differenda. *Sextum*, ut pœnitentem ignoratnem doceat quidem, ast non nisi valde necessaria, ac hic & nunc valde utilia. *Septimum*, ut pœnitentiam injungat verè salutarem, occultam, & discretam, quæ à peccatis quidem retrahat, non tamen Sacramentum reddat odiosum. *Octavum* est, ut habeat in promptu, & memoriâ teneat regulas, sive aphorismos, & documenta particulariâ, juxta quæ functiones ministerii sui dirigat. Gobat *d. tr. 7. de Sacrament. n. 305.*

§. IV.

Subjectum Sacramenti Pœnitentiæ est Pœnitens, quem oportet esse dispositum. Si indispositus sit, & incapax absolutionis ex defectu veri doloris, & propositi emendationis, Confessarius absolvere non potest. Præcipue autem incapaces videntur recidivi, maximè in materia impudicitæ, perjurii, & injustitiæ, hæc tamen observatâ regulâ: Si qui sæpius in idem peccatum relabantur, si que verum dolorem ostendant, ac simul remedia efficacia adhibeant extirpandæ malæ huic consuetudini, ii possunt sine scrupulo absolvi, juxta illud Christi Domini: *Matth. 18. v. 22. Non dico tibi septies, sed septuagies septies.* Si qui verò in peccata relabantur, & ii nullū ferè dolorem præferant, aut nulla efficacia remedia adhibeant, ii nullo modo possunt, nec debent absolvi; quales sunt, qui vitare nolunt nocturnos, aut alios periculosos conventus; commercium cum iis personis, quæ ipsos in peccatum impulerunt; periculosas cohabitationes, famulatus, separationes à suis uxoribus lucri, aut mercaturæ causâ, unde plurima adulteria, aut

etiam turpiora flagitia. Sic etiam qui aliquoties moniti restituere nolunt; aut qui nullam, aut non sufficientem diligentiam adhibent deponendi habitum pejerandi, aut aliàs temerè jurandi. Hujusmodi, inquam, recidivi peccatores, qui aut de peccatis non dolent, aut propositum non habent se emendandi, repellendi sunt, nec donandi sacramentali absolutio-
ne, aut saltem hæc differri debet ad duas, tresve hebdomadas, donec emendati revertantur; alioquin Confessarii se complices faciunt alienorum peccatorum.

II *Questionis est: quos, & quando obliget præceptum confessionis? Pro cujus resolutione*
R. I. Jure, seu præcepto Divino positivo omnes lapsi post Baptismum obligantur saltem in articulo, vel periculo mortis sua peccata confiteri: siquidem Trident. *sess. 14. c. 5.* docet, ex institutione Sacramenti pœnitentiæ univèrsam Ecclesiam semper intellexisse, integram peccatorum confessionem omnibus post baptismum lapsis jure Divino necessariam existere, & *can. 6.* anathematizat eos, qui dicunt confessionem non esse ad salutem necessariam jure Divino, aut morem secretè confitendi alienum esse ab institutione, & mandato Christi, & inventum esse hominum. Quod præceptum Divinum confessionis si in articulo, vel periculo mortis non impleatur, deinceps certè adimplere quis non poterit, aut minimùm periculo non adimplendi se exponit. Unde & in *cap. 13. h. t.* constituitur, quòd Medici ad infirmos vocati (illos nempe, qui periculoso morbo laborant) debeant eos ante omnia monere, ut etiam Medicos animarum, scilicet Confessarios, advocent. Quod decretum renovatum est per motum proprium Pii V. qui incipit: *supra gregem.* relatum à Barb. in *c. 13. n. 3.* ubi etiam præcipitur Universitatibus, & Collegiis, ut nulli licentia medicinam exercendi concedatur, nisi priùs de hac constitutione servanda juramentum præstet.

R. II. Ex vi præcepti Ecclesiastici juxta *cap. omnis utriusque 12. h. t.* omnes, & singuli fideles utriusque sexus, postquam ad annos discretionis pervenerunt, singulis annis saltem semel tenentur confiteri suo proprio Sacerdoti, aut alteri de ejus licentia, & ad minus tempore paschatis sacram Evcharistiam accedere; quòd si quis hoc duplex præceptum Ecclesiæ neglexerit, vivens ab ingressu Ecclesiæ prohibetur, & mortuus Ecclesiastica sepulturâ privatur. Ubi adverte, quòd confessio, quæ hodie paschalis vocatur, ex *d. cap. omnis.* tantùm per accidens pro festo paschatis peragi debeat, nimirùm propter S. Communionem. Deinde quòd pueri citiùs obligentur ad confessionem, quàm ad communionem: ad illam enim statim obligantur post acceptum usum rationis, quod plerumque contingit circa septennium, ad istam verbò major discretio, seu maturitas judicii, ideoque communiter anni 9. vel 10. desiderantur. Sed de hoc prudens judicium Confessarii requirendum est, cujus consilio in *d. cap. omnis.* etiam permittitur, ut ob rationabilem causam à communionem paschali liceat abstinere. Vid. Fagnan. Barb. & alii in *cit. c. omnis h. t.* Clariss. P. Maurus Liechtenhaimb. in *Dissert. Theol. de Sacram. Pœnit. disp. 4. a. 1.*

§. V.

Materia Sacramenti Pœnitentiæ est vel re-13 mota, vel proxima.

Remota sunt omnia peccata personalia post baptismum commissa. Colligitur ex Trident. *sess. 14. de Pœnit. c. 5.*

Dixi I. peccata personalia; ut comprehenderem tum peccata mortalia, ad quæ præsertim tollenda institutum est hoc Sacramentum; tum peccata venialia, quæ, ut ait Trident. *d. c. 5.* rectè, utiliter, citràque omnem præsumptionem dici possunt in confessione, ut patet ex priorum hominum usu; esto sine culpa taceri, & multis aliis remediis expiari queant;

tum peccata aliàs *confessa*, quæ etsi non sint materia necessaria hujus Sacramenti, sunt tamen materia sufficiens etiam per se sola, ut liquet ex praxi. Rmus P. Honor. Aigner in *Direct. confess. art. 1. concl. 2.*

14 Dixi IL *post baptismum commissâ*: ut excluderem imprimis peccatum *originale*, ut de quo, tanquam alienâ voluntate commissum, non datur dolor, accusatio, aut absolutio: item peccata actualia *ante baptismum* patrata: cum enim non baptizatus ad Ecclesiæ jurisdictionem non pertineat, illius peccata clavibus Ecclesiæ subdi nequeunt: denique *penam temporalem* ex remissione præcedentium peccatorum relictam, eò quòd accusatio fieri debeat de culpa commissâ, qualis non est poena illa. Reverendiss. Maurus Oberacher *d. tr. 1. cap. 2. §. 1. per tot.*

15 Planè ex antiquo Ecclesiæ usu non cuilibet sacerdoti etiam approbato, & curato licentia est absolvendi à quibuscunque peccatis, sed dantur aliqua vel S. Pontifici, vel Episcopo, vel Prælato ordinario ad absolvendum reservata, quæ exinde nuncupantur *Casus reservati*, de quibus Trident. *d. sess. 14. de Pœnit. c. 7.* Debent autem peccata, quæ reservantur, non tantum esse mortalia, sed ex gravioribus, & externis, non merè internis: venialia enim frustra reservantur, cum eorum confessio non sit necessaria. Laym. in *Theol. mor. lib. 5. tr. 6. cap. 12.* ubi *num. 6.* refert casus, qui ex constit. Clementis VIII. reservari possunt à Prælatis regularibus. Videatur etiam *Quaranta in Summ. Bullar. V. Casus reservati*, qui *ibidem* refert Decretum Clementis VIII. ex quo nulli regulares, vel sæculares virtute suorum privilegiorum à Casibus Bullæ Cœnæ Domini, & Episcopo reservatis sine licentia absolvere possunt. Sed si probè totum illud decretum inspiciatur, non extendit se extra Italiam, ideòque in partibus nostris non obligat; quamvis quoad prædictos casus refer-

vatos idem esse extra Italiam, tradat Barb. in *Collectan. ad Trident. loc. cit. n. 23.* ubi refert ita postea *An. 1628. die 17. Novemb.* Romæ decisum fuisse. Solent autem Episcopi plerumque Parochis, & aliis Confessariis, si peccatur, dare licentiam absolvendi à reservatis, ita ut singulis annis, aut trienniis debeat renovari. Certè in articulo mortis nulla est reservatio, atque ideo omnes Sacerdotes quolibet Pœnitentes à quibusvis peccatis, & censuris absolvere possunt. Text. in Trid. *d. c. 7.*

Materia proxima Sacramenti Pœnitentiæ 16 sunt actus pœnitentis, videlicet contritio, confessio, & satisfactio. Trident. *d. sess. 14. de Pœnit. c. 3. & can. 4.*

Contritio juxta idem Trident. *d. sess. 14. c. 4. animi dolor, ac detestatio est de peccato commissò cum proposito non peccandi de cetero; eaque est vel perfecta, vel imperfecta: Perfecta, quæ antonomasticè contritio dicitur, concipitur ex motivo charitatis, dolètque de peccato, quatenus est offensa DEI summi Boni super omnia dilecti. Imperfecta, quæ propriè attritio nominatur, concipitur, & peccatum detestatur ex aliquo motivo supernaturali diverso, quàm sit DEUS super omnia dilectus, puta propter peccati turpiudinem, vel metum gehennæ, ac poenarum. Sufficit autem ad Sacramentum pœnitentiæ contritio hæc imperfecta, seu attritio; quod post Trident. vix in dubium vocari potest: dum enim in *d. c. 4.* attritionem descripsit, mox subjungit: *Et quamvis sine Sacramento Pœnitentiæ per se ad justificationem perducere peccatorem nequeat, tamen cum ad DEI gratiam in Sacramento Pœnitentiæ impetrandam disponit.* Ita Clariss. P. Maurus Liechtenphaimb in *Dissert. Theol. de Sacram. Pœnit. disp. 3. a. 1.* imò communiter DD. Est tamen summo perè studendum contritioni perfectæ.*

Confessio juxta definitionem Catechismi 17 Rom. Pii V. *p. 2. c. 5. n. 33. est legitima, &*

sacramentalis accusatio de propriis peccatis ad eorum veniam virtute clavium obtinendam coram sacerdote facta. Qualis autem confessio esse debeat, expriment vulgati hi verus.

Sit simplex, humilis, confessio pura, fidelis, Atque frequens, nuda, discreta, libens, veracunda,

Integra, secreta, lacrymabilis, accelerata,

Fortis, & accusans, & sit parere parata.

Ex quibus qualitatibus seu conditionibus confessionis magis necessariae sunt quatuor. *Prima*, ut sit *voluntaria*, quia Sacramenta adultorum non possunt valide conferri sine propria voluntate suscipientis. *Secunda*, ut sit *integra*, hoc est, omnium peccatorum mortaliū secundum speciem, & numerū, quae post diligens examen memoriae occurrunt. Trid. *sess. 14. de Pœnit. c. 5.* *Tertia*, ut sit *fidelis*, ut pœnitens neque augeat, neque minuat numerum, speciem, & circumstantias peccatorum, de quibus se accusat. *Quarta*, ut sit *secreta*, ne absque gravi causa fiat coram aliis, sed ad aures Sacerdotis, qua de causa confessio *auricularis* vocatur, modò publicè peccata confitendi, olim in Ecclesia usitatò, jam à temporibus Leonis Papæ, & Nectarii Episcopi Constantinopolitani propter gravia scandala penitus sublato. Theologi San. Gallenses tom. 10. tr. 1. q. 4. dub. 2.

18 *Satisfactio*, quae rationem partis integralis in Sacramento Pœnitentiæ obtinet, est opus bonum pœnale à Confessario impositum Pœnitenti in pœnæ temporalis pro peccatis confessis debitæ compensationem. *Debent ergo*, ut ait Trid. *sæpe d. sess. 14. c. 8.* *Sacerdotes Domini, quantum spiritus, & prudentia suggesterit, pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate salutare, & convenientes pœnitentias injungere: ne, si forte indulgentius cum pœnitentibus egerint, levissima quadam opera pro gravissimis delictis imponendo, alienorum pec-*

catorum participes efficiantur. Habeant prae oculis, ut satisfactio, quam imponunt non sit tantum ad nova vita custodiam, & infirmitatis medicamentum, sed etiam in praeiterorum peccatorum vindictam, & castigationem. Hæc S. Synodus. Quia verò rusticis, ac operariis vix satisfactoriæ pœnitentiæ imponi possunt, quas non multis excusationibus eludant, tantò magis studebunt Confessarii, ut pœnitentias medicinales imponant, quales sunt breves, sed quotidianæ orationes, leviores elemosynæ, sed certo hebdomadis die dispensandæ, crebriores confessiones, devotiones certarum domuum, & occasionum, & alia hujusmodi, secundum quod vitum fuerit, arg. c. 3. & 8. h. t.

§. VI.

Forma Sacramenti Pœnitentiæ sunt verba¹⁾ absolutionis convenienter in hunc modum à Sacerdote prolata: *Ego te absolvo à peccatis tuis in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* Ita definitum est à Florentino in decreto Un. dicente: *forma hujus Sacramenti sunt verba absolutionis, qua Sacerdos profert, cum dicit: Ego te absolvo, &c. & à Trid. d. sess. 14. c. 3. his verbis: Docet præterea S. Synodus Sacramenti pœnitentiæ formam, in qua præcipue ipsius vis staret, in illis ministri verbis positam esse: Ego te absolvo, &c. Quænam autem sint essentialia hujus formæ verba, & quem sensum, ac efficaciam habeant? disquirant Theologi.*

§. VII.

Finis Sacramenti Pœnitentiæ est destructio²⁾ peccati, & reconciliatio Peccatoris cum Deo.

§. VIII.

Effectus Sacramenti Pœnitentiæ alii se³⁾ nent ex parte pœnitentis, alii ex parte Confessarii, ac aliorum.

Effectus ex parte Pœnitentis sunt gratia sanctificans, gratia præveniens, remissio culpæ mortalis, remissio culpæ venialis, remissio pœnæ

poenæ aeternæ, & temporalis, ablatio reliquiarum peccati, & demique revivifcentia meritum: quemadmodum enim peccatum statim mortificat, ita pœnitentia statim vivificat, & merita animat. De quibus prolixè Rev. Maurus Oberascher in *tr. de Sacr. poen. c. 8. per tot.*

*Effectus ex parte Confessarii, & aliorum, qui ex confessione quid didicerunt, est obligatio ad sigillum, seu ad secretissimum silentium eorum; quæ in confessione Sacramentali dicuntur, vel audiuntur. Quæ obligatio fundatur partim in jure Divino, quo Christus Dominus volens condescendere infirmitati fidelium iussit arctissimo sigillo obfignari, quæcunque pœnitens subjicit clavibus Ecclesiæ per confessionem: partim in jure Ecclesiastico. c. 12. h. 1. ubi violatio sigilli confessionis sub comminatione poenæ depositionis, & detractionis in arctum Monasterium prohibetur. Conf. Clariss. P. Paul. Metzger in *Theol. Schol. tom. 4. tr. 18. disp. 49. art. 4. per tot. & Rever. Honor. Aign. in Direct. Conf. p. 1. q. 5.**

PARS II.

De Remissionibus.

22. *Quid sint remissiones, seu indulgentiæ? 23. 24. 25. Quotuplex? 26. A quo data potestas concedendi indulgentiæ? 27. Quibus hæc potestas competat? 28. Quibus concedantur? 29. 30. Quæ requirantur, ut legitime concedantur? 31. Indulgentiarum quis effectus?*

22. **R**emissionum nomine intelliguntur *Indulgentia* in Ecclesia usitata, quæ nil aliud sunt, quam remissio poenæ temporalis pro peccatis Deo debita facta auctoritate Ecclesiasticâ ex meritis Christi, & Sanctorum per applicationem eorundem, quæ in thesauro Ecclesiæ continentur, arg. *Extrav. unigenit. h. 1. inter com. §. 11.*

23. **D**ividuntur remissiones, seu indulgentiæ in plenarias, & non plenarias, seu partiales. Per

plenarias quis consequitur remissionem totius poenæ omnibus peccatis suis debita, si indulgentiæ reipsâ lucratus fuerit. Per non plenarias tantum remittitur pars poenæ pro modo concessæ indulgentiæ. Ex quibus aliæ sunt indulgentiæ *annales*, unius scilicet, vel plurium annorum. Aliæ sunt indulgentiæ *dierum* v. g. 40. pro quibus usurpari solet in confessionibus Apostolicis nomen *quadragesimæ*, vel *caranæ*, quò olim significabantur pœnitentiæ per quadragesimam, vel alias per quadraginta dies implenda juxta *c. accusasti. & ibi Gloss. V. Caranæ. de Arcuf. Barb. ibid. n. 3.*

24. **I**tem plenariæ indulgentiæ *subdividi* possunt in plenarias *simpliciter*, quæ solum poenam delent, & in *Jubilæum*, quod alia quoque privilegia conjuncta habet; ut puta, potestatem absolvendi à censuris, & casibus reservatis, commutandi vota, &c. Et pro hoc ab Ecclesia institutus est *Annus Jubilæi*, qui ante tempora Bonifacii VIII. & juxta ejus constitutionem erat annus quilibet *secularis*, seu *centesimus*. *Extrav. 1. h. 1. inter com.* Deinde per Clementem VI. in *Extrav. 2. Eod.* reductus est ad annum *quingagesimum*: & demum per Paulum II. & Sixtum IV. determinatus est annus *vigesimus quintus*. *Extrav. 4. Eod.* Atque ita hodie servatur, ut recurrente semper cujusque sæculi anno 25. à primis Vesperis Nativitatis usque ad primas easdem Vesperas sequentis anni per totum annum Romæ celebretur Jubilæum, omnibusque Romam ad limina Apostolorum venientibus tribuatur plenissima remissio peccatorum, suspensis interim extra Urbem omnibus indulgentiis plenariis pro vivis concessis. *d. Extrav. 4.* quæ tamen anno Jubilæi elapso eò ipso extra Romam suum vigorem recuperant, teste Laym. in *Theol. mor. l. 5. tr. 7. c. 8.* Solent etiam præter hoc Jubilæum ex speciali S. Pontificis concessione plenariæ indulgentiæ ad instar illius Jubilæi ad certum tempus in partibus nostris

concedi, quarum modus ex tenore Bullæ concessionis desumi, & observari debet.

- 25 III. *Dividuntur* in indulgentias personales, reales, & locales. Personales directè dantur personis abstrahendo à loco, v.g. Religiosis, Sodalibus. Reales conceduntur alicui signo mobili, ut rosariis, medalis, numismatibus, imaginibus &c. Locales tribuuntur certis locis, & templis, non quòd ea sint capacia, sed homines in talibus locis: visitatio tamen ejusmodi loci est conditio ad lucrandas tales indulgentias. Cæterum de his idem dicendum, quod de privilegiis traditur, nempe quòd sequantur personas, res, aut loca, quibus conceduntur. Circa indulgentias reales, quæ numismatibus & aliis signis sacris à S. Pontifice dari solent, vel immediatè, vel delegatà alicui personæ potestate indulgentias applicandi, hodie ex decreto Innocentii X. servatur, ut tales indulgentiæ non egrediantur tertiam manum, ita ut impetrans v. g. numisma, quod indulgentiam habet, primus possit dare alteri, & iste tertio, sed ab hoc si transferatur in alium, pereant indulgentiæ.

§. III.

- 26 *Causa efficiens* remissionum, seu indulgentiarum est vel remota, vel proxima.

Remota est Christus, utpote à quo potestate conferendi indulgentias Ecclesiæ concessam esse, statuit Trid. Sess. 25. decret. de Indulgent. & probari potest, tum ex illis Christi verbis apud Matth. 16. *quodcumque solveris super terram, erit solutum & in caelis*; tum etiam ex continua, & universali praxi Ecclesiæ.

- 27 *Proxima* est is, qui indulgentias concedit. Potest autem solus S. Pontifex concedere indulgentias plenarias, idque jure Divino per cap. 14. in fin. h. tit. Extravag. 2. Eod. inter comm. Legatus de latere in Provincia sibi designata potest dare indulgentias 100. dierum, quæ etiam durant finito officio legationis. P. Engl. de Officio Legati n. 4. Archi-Episcopus intra suam provinciam. c. 15. h. t. & Episco-

pus in sua Diocesi indulgentias largitur, observato tamen statuto Generalis Concilii. c. 14. in fin. h. tit. c. 1. & 3. Eod. in 6. quibus, ne claves Ecclesiæ contemnantur per indiscretas Prælatorum indulgentias, & ne poenitentialis satisfactio enervetur, decernitur, ut, cum dedicatur Basilica, non extendatur indulgentia ultra annum, & in anniversario dedicationis non ultra 40. dies. Abbatibus verò, & similibus inferioribus Prælatibus concedere indulgentias non licet, nisi speciali privilegio, vel consuetudine legitime præscripta suffulti fuerint. c. accedentibus. 12. de Excessib. Prælat. Imò hodie nulli etiam regulares (nisi fortè jurisdictionem Episcopalem, vel quasi habeant) indulgentias de novo concessas sine Ordinarii licentia publicare possunt. Text. & Declarat. Cardinal. in Trident. Sess. 21. de Reform. c. 9. Ubi etiam nomen, & usus quæstorum elemosinarum tollitur, de quibus fit mentio in d. c. 14. h. t. & in c. 1. Eod. in 6.

§. IV.

Subjectum indulgentiarum, seu remissionum sunt illi, quibus conceduntur. Possunt autem à S. Pontifice concedi omnibus fidelibus ritè dispositis, seu contritis; ab Episcopis verò & aliis Superioribus tantum subditis, non aliis, nisi cum licentia suorum Superiorum; aut nisi sint exempti, & ultrò se subjiciant pro lucrandis indulgentiis. c. 4. & ibi Interpp. h. Laym. loc. cit. c. 1. Imò S. Pontifex non tantum pro vivis, sed etiam pro defunctis potest indulgentias concedere, non quidem ex jurisdictionis, quam in mortuos non habet, sed per modum suffragii eis applicandas, cum Christus thesaurum Ecclesiæ æquè pro defunctis quàm vivis dispartendum summo Pastori reliquerit. Regulariter tamen indulgentiæ à S. Pontifice concessæ non possunt applicari defunctis, nisi hoc sit specialiter in bulla expressum.

§. V.

Forma remissionum, seu indulgentiarum

ex requisitis colligitur, quæ alia ex parte *dantis*, alia ex parte *recipientis*.

Ex parte *dantis* præter potestatem concedendi indulgentias requiritur causa rationalis, eaque vel spiritualis, vel corporalis. Spiritualis, veluti ut fideles à peccatis absoluti orent pro conversione infidelium; & pro pace Christianæ fidei. *Extravag. un. de Celeb. Miss. inter com.* vel ut sanctius celebretur festivitas alicujus Sancti. *Clem. un. de Reliq. & vener. Sancti. Extravag. 1. Eod. inter com.* Corporalis, veluti in dedicatione Ecclesiarum, ut fideles invitentur ad elemosinas elargiendas illi Ecclesiæ conservandæ. *cap. 1. b. t. in 6.* vel ad sustentationem egenorum confluentium ad hospitale. *Extravag. fin. b. t.* vel ad excitandam devotionem visitandò certas basilicas. *Extravag. 1. b. t. inter com.*

30 Ex parte *recipientis* tria desiderantur. Primum est, ut quis sit in statu gratiæ, & deserverit peccatum seu veniale, seu mortale, cujus poenam vult abolere; stante enim culpâ nunquam dimittitur illius poena; qui ergo plenarias indulgentias vult consequi, omni culpâ vacet, oportet, quod cum rarissimè fiat, occultos affectus ad venialia, paucissimi has indulgentias totas consequuntur. Suarez *tom. 4. disp. 50. sect. 1. n. 11.* Alterum, ut quis impleat omnia, quæ in bulla præscripta sunt: quod si quid ob impotentiam, vel aliam ob causam exequi omiserit, indulgentiam non consequetur: quia conceditur sub conditione talis operis: concessio autem sub aliqua forma, & conditione, eâ non servatâ corrumpit, arg. *l. 54. §. 1. Mavins. ff. de Condit. & demonstr.* Quod adeò verum, ut nec partem indulgentiæ quis obtinere possit, tamen si partem operis exequatur: hæc quippe est mens S. Ecclesiæ, ut vel totæ indulgentiæ concedantur, vel nihil; si tamen exiguum quid de opere implendo omisissum sit, pro nihilo reputabitur. Suarez *d. disp. 50. sect. 5. n. 3.* Tertium, ut opus præ-

scriptum fiat ex intentione lucrândi indulgentias. Quamvis autem optima sit intentio actualis; probabiliter tamen sufficit interpretativa, seu habitualis, si videlicet reipsâ præstes, quod requiritur, etsi ignores, vel oblitus sis, indulgentiam concessam esse. Diana *tr. 12. de Indulg. & Jubil. resol. 6.*

§. VI.

Finis & effectus remissionum, seu indulgentiarum est relaxatio poenæ pro peccatis debitæ: vel totalis, si indulgentiæ sint plenariæ; vel partialis, si indulgentiæ sint non plenariæ. Et quidem indulgentiæ certi temporis, v. g. unius anni, habent efficaciam ad delendam poenam tanti temporis, non solum illam, quæ per hoc tempus in purgatorio luenda esset, sed etiam illam, quæ per poenitentiam unius anni in vita factam ex poenis purgatorii deleteretur; plus autem poenæ delet homo per poenitentiam, & satisfactionem uno anno, v. g. in vita factam, quam alias esset eo tempore in purgatorio persolvendum, ut cum communi notat Laym. *lib. 5. tr. 7. c. 3.* qui *ibid. sub n. 2.* observat bonum consilium Panorm. *in c. quod autem 4. b. t. n. 8.* quod scribat, licet per indulgentias concessas is, qui se earum participem facit, etiam diminuere possit poenitentias à Confessario injunctas, tamen semper confutius sit, talem poenitentiam integrè implere, & indulgentiæ fructum reservare pro poenis, quæ alias DEO deberentur.

TITULUS XXXIX.

De Sententia Excommunicationis.

IN *sexto Decretalium*, & in *Clementinis* additur insuper: *Suspensionis, & Interdicti*, quamobrem hic non solum de *cenfura excommunicationis*, sed simpliciter de *Cenfuris* in genere, & in specie agemus.